

STIFTELSEN NORSK INSTITUTT FOR NATURFORSKNING NINA

Høgskoleringen 9

7034 TRONDHEIM

Trondheim, 19.01.2022

Deres ref.:
21SFE96A

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2021/13585, 13589

Saksbehandler:
Johan Danielsen

Tillatelse til å innføre og sette ut knappsopp (*Poronia punctata*) og safrankjuke (*Aurantioporus croceus*)

Vi viser til søknader datert 10.12.2021 om tillatelse til å innføre og sette ut knappsopp (*Poronia punctata*) og safrankjuke (*Aurantioporus croceus*).

Vedtak

Miljødirektoratet gir tillatelse til å innføre og sette ut 10 individer av knappsopp (*Poronia punctata*) og safrankjuke (*Aurantioporus croceus*).

Tillatelsen gjelder fram til 31.10.2022.

Vi stiller følgende vilkår:

- ansatte og andre involverte skal ha kunnskap om:
 - risikoen for at aktiviteten kan gi uheldige følger for naturmangfoldet og forebyggende tiltak
 - tiltaks- og varslingsplikten
 - plikten til å føre internkontroll
 - kravet om å informere ansatte og mottakere av fremmede arter

Vedtaket er fattet etter forskrift om fremmede organismer § 10.

Kort om bakgrunnen for saken

Det søkes om å innføre og sette ut knappsopp (*Poronia punctata*) og safrankjuke (*Aurantioporus croceus*). Formålet med innførsel og utsetting er vitenskapelig forsøk som tar sikte på å skaffe kunnskap om utsetting kan bidra til å beholde reetablerte artene.

Utsettingsmaterialet hentes fra Sverige.

Utsettingene er planlagt å foregå i Katrineåsveien 20 i Asker kommune i Viken fylke (knappsopp) og Søndre Vestfold fengsel, Søndre Berg 30 i Tønsberg kommune i Vestfold og Telemark fylke (Safrankjuke).

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 73 58 05 00

E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljodirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391

Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo

Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

Søker beskriver tiltakene slik

"Risiko: Beskriv planlagte risikoreduserende tiltak: Det trengs ikke risikovurderende tiltak fordi syftet med translokeringen er å vitenskaplig teste om det går att återintrodusere en nylig utdøtt art i landet. Arten forekommer enbart på hestegjødsel. Den skader ikke hestene. Populasjonen i Sverige (Öland) eller Danmark (Nordjylland) der det er lettest å finne materiale er del av den større populasjon som en gang fanns på naturbeitesmark i store deler av Skandinavia. Soppen rendyrkes på NINAs laboratorium i Oslo fra svensk materiale (polyspormycel) og inokuleres på gødsel i felt.

Beskriv mulige virkninger på biologisk mangfold: Ingen uheldige følger, det motsatte. Arten er nylig utdødd i Norge."

Miljødirektoratets vurderinger

Alle som skal innføre organismer til og sette ut fremmede organismer i Norge, må søke om tillatelse.

Vi kan ikke gi tillatelse til å sette ut fremmede organismer dersom det er grunn til å tro at det vil føre til vesentlig skade på det biologiske mangfoldet.

Dersom vi har grunn til å tro at innførselen vil føre til uheldige, men ikke vesentlige, konsekvenser, må vi gjøre en skjønnsmessig vurdering. I vurderingen er fordelene med innførselen og om fordelene kan oppnås på andre måter viktige momenter. Vi vurderer også risikoen organismen utgjør for det biologiske mangfoldet og avstanden til viktige naturtyper og arter i nærheten som den kan påvirke.

Kunnskapsgrunnlag

Artsdatabanken vurdering (utdrag):

"Knappsopp opptrer på hestemøkk i tørre beiter. Det er 7 sikre lokaliteter, men ingen funn etter 1954, og arten vurderes som utgått i Norge. Arten er nesten utgått i Norden som helhet.

Safrankjuka er en sørlig eikeskogsart, som finnes i eikeskog, boreonemoral blandingsskog, parkmiljøer, hagemark etc. med gamle eiketrær.

Arten er nedbryter (saprotrof) og svak parasitt på gamle, grove og hule levende eiketrær (eikekjemper) og grove eikelærer, unntaksvis eikegadd. Den er tydelig knyttet til trær av store dimensjoner. Pr. 31.12.2019 kjent fra 9 lokaliteter i Norge.

Arten er meget sjelden i hele Europa, dog noe vanligere i Sverige. Den er globalt rødlistet som sårbar (VU).

Arten antas å være i tilbakegang som følge av langvarig og pågående nedgang av og manglende nyrekruttering av eikekjemper og grove eikelærer. Tilbakegangen har trolig vart i lang tid, er pågående, og vil trolig vare i lang tid."

Avstand til viktige naturtyper og arter¹

Vi vurderer det ikke som relevant å vurdere effekten av utsettingen på andre naturverdier. Artene er på rødlista og det er lite trolig at de vil konkurrere med eller parasittere på andre sårbare arter eller bidra til å endre naturtyper.

¹ Kilde: Naturbase

Oppsummering og konklusjon

Knappsopp er vurdert til å være regionalt utdødd i Norge, mens safrankjuke er vurdert til å være kritisk trua i Norge. Tidligere-/rest-populasjoner i Norge må antas å ha hengt sammen med en opprinnelig kontinuerlig populasjon i boreonemoral klimasone i Norge og Sverige. Faren for negativ effekt av utsetting på øvrig natur og evt. genetisk utveksling med restpopulasjoner i Norge ansees derfor som liten.

Vi mener at innføring av artene til Norge fra Sverige og utsettingen i omsøkte områder ikke fører til fare for skade på naturmangfoldet og gir derfor tillatelse.

Klagerett

NINA og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket, jf. forvaltningsloven kap. VI. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Janne Øvrebø Bohnhorst
seksjonsleder

Johan Danielsen
seniorrådgiver

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Statsforvalteren i Oslo og Viken	Postboks 325	1502	MOSS
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	Tønsberg
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal

